

Timothy Keller

Razmetni Bog - obnova srca kršćanske vjere

Hurst: Eastern European Mission, 2021., str. 79.

Knjiga *Razmetni Bog – obnova srca kršćanske vjere* autora Timothyja Kellera u izvorniku nosi naziv *The Prodigal God*. Prvi put objavljena je na engleskom jeziku 2008. godine. Dr. Timothy Keller kršćanski je pastor, teolog i apologet koji je rođen i odrastao u američkoj državi Pennsylvaniji. Školovao se na Sveučilištu *Bucknell*, teološkom učilištu *Gordon-Conwell* i Westminsterском teološkom učilištu. Svoj pastoralni rad započeo je u Hopewellu, u saveznoj državi Virginia. Godine 1989. osnovao je prezbiterijansku crkvu *Redeemer* u New York Cityju na Manhattanu, koja danas ima gotovo šest tisuća redovitih nedjeljnih polaznika, a kao vizionar i motivator pomogao je pokrenuti više od tri stotine novih crkava širom svijeta. Timothy Keller autor je mnogih djela poput *The Songs of Jesus*, *Prayer*, *Encounters with Jesus*, *Walking with God Through Pain and Suffering*, *Every Good Endeavor* i *The Meaning of Marriage*. Njegovo djelo *The Reason for God* spada među najveće svjetske bestselere, a vrlo je značajna i knjiga *The Prodigal God*.

U knjizi *Razmetni Bog* Keller se usredotočuje na vjerojatno najpoznatiju Isusovu prisposobu o rastrošnom (izgubljenom) sinu koja je bila inspirativna mnogim ljudima tijekom povijesti: kako umjetnika tako i značajnih osoba iz javno-političkog i vjerskog života. Keller koristi ovu poznatu i omiljenu novozavjetnu priču zapisanu u Evanđelju po Luki u 15. poglavlju, kako bi potaknuo ne samo vjernike, već i skeptike na promišljanje o milosrdnom Bogu koji se daje obilato za svakoga iskrenoga tražitelja istine. Prisposoba donosi neočekivanu i svježu poruku milosti, ljubavi, spasenja i nade. Ova kratka knjiga donosi osnovnu poruku Evanđelja koja je Radosna vijest. To je poruka nade u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Ona je poticajna za iskrene tražitelje Božje blizine u potrazi za mirom, ljubavi i radosti.

U knjizi *Razmetni Bog* Keller ukazuje na Oca koji bez oklijevanja i velikodušno prima svoga sina natrag u obitelj. Sin zna da je strašno osramotio Oca. Svojim činom podjele svoje baštine kao da je rekao: „Oče, želim da si mrtav“ jer ustvari nije bilo podjele baštine prije smrti. Unatoč tome, Otac ga prihvaća i pokazuje svu veličinu svoje „razmetnosti“ raširenih ruku. On se razmeće ljubavlju i milosrđem daleko više nego što to sin zavrjeđuje. Otac svome mlađemu sinu daruje bezgranični oprost i nagradu slobode umjesto zasluženog ropstva. Keller jednostavnim jezikom podsjeća kršćane da im je otkupljenje Kristovom žrtvom donijelo nadu. Jasnim i inteligentnim stilom, uz široki spektar referenci iz Biblije, ali i područja povijesti, književnosti, kazališta i filma, autor pridonosi uvjerljivosti

njegove izvorne interpretacije. S jedne strane autor pristupa ozbiljnim kršćanima i nudi smjernice za ponovno promišljanje o ovoj poznatoj priči i poistovjećivanje sa starijim sinom dok s druge strane pristupa i onima koji se poistovjećuju sa slikom mlađeg sina ukazujući im na vrata nade.

Knjiga je sadržajno podijeljena u sedam poglavlja. U prvih pet poglavlja autor donosi osnovno značenje usporedbe. U šestom poglavlju ukazuje na značaj priče u razumijevanju Biblije kao cjeline dok u sedmom poglavlju završava promišljanjem kako se biblijsko učenje odražava u načinu na koji vjernici žive u svijetu. U prvom poglavlju autor govori o dvije vrste ljudi koji su bili oko Isusa: o „sakupljačima poreza i grješnicima“ s jedne strane i „farizejima i pismoznancima“ s druge strane. Svatko od njih trebao se naći u ovoj priči. Autor napominje da je Isusovo učenje neprestano privlačilo nereligiozne ljude dok je s druge strane opominjao religiozne ljude tadašnjeg vremena. Današnja Crkva kao da djeluje suprotno. Raskalašeni i marginalizirani pojedinci izbjegavaju Crkvu, a ona je postala mjestom susreta konzervativnih, uštogljenih moralista. Keller smatra da ukoliko naše crkve nisu privlačne mlađoj braći, mora da su prepune starije braće puno više nego bismo to voljeli priznati.

U drugom poglavlju autor govori o dvojici izgubljenih sinova. Često se govori da je to priča o jednom izgubljenom sinu, no s pravom se može postaviti pitanje je li tome tako? Što je sa starijim sinom? Kakav je on? Kakav je bio njegov stav i stanje njegova srca? U ovom poglavlju Keller jasno progovara da nije samo mlađi već je i stariji sin bio izgubljen.

U trećem poglavlju pod nazivom *Redefiniranje grijeha* govori se o dvama načinima na koji ljudi pokušavaju naći sreću i ispunjenje. Prvi je putem *moralnog konformizma*, a drugi *putem samootkrivenja*. Stariji sin odabire prvi put. Slično su postupili i farizeji u Isusovo doba koji su vjerovali da su pripadnici Božjega izabranog naroda. Njihov svjetonazor u potrazi za ispunjenjem i srećom temeljio se na moralno ispravnim postupcima: u držanju pravila i zakona koji se od njih očekuju. I danas mnogi cjeloživotni kršćanski vjernici smatraju da dobro razumiju osnove kršćanske vjere poistovjećujući se s ulogom starijeg sina, a da pri tome ne shvaćaju jedinstvenu i radikalnu narav Evanđelja koje uključuje cjeloživotno okretanje prema Kristu. Keller kaže da su oba sina bila u krivu, ali su i oba bila voljena od Oca.

U četvrtom poglavlju bavi se pitanjem redefiniranja izgubljenosti. Autor se bavi odgovorom na pitanje: „Tko je bio više izgubljen od dvaju sinova: mlađi ili stariji?“ Prema reakciji starijeg sina vidljiva je njegova ljutnja i nadmoć, svojevrni klijentelizam i klasizam. Priča jasno pokazuje da je mlađi sin bio rastrošan. Trošio je svoje nasljedstvo dok nije sve potrošio. Na kraju je postao izgubljen i završio među svinjama te s njima jeo iz iste zdjele. Sve je to bio rezultat njegova raskalašenog načina života. Ali u trenutku kada je dotaknuo dno, pogled mu se vraća natrag prema OCU i njegovu DOMU. Prisjeća se svoje obitelji i odlučuje se

vratiti natrag ne bi li kako ponovo iz početka pokušao izgraditi svoj život. Isus u ovoj prisposobi želi na jedan suptilniji način pokazati rezultate razarajućeg oblika izgubljenosti. Stariji brat pokazao je svu raskoš svoje gorčine. Smatrao je da živi dobrim i moralnim životom u poštivanju obiteljskih pravila. I onda dolazi mlađi sin koji ruši ustaljene stereotipe. Stariji sin postavlja pitanje: Zašto ON, a ne JA?! Zar je to nagrada za vjeran, moralan, požrtvovan i neumoran rad? Odgovara svome Ocu: „Sve ove godine ti služim – tvoj sam rob – a ti meni nisi...“ Biti nečiji rob suprotno je od ljubavi. Rad za Oca podrazumijeva odnos ljubavi, a ne dužnosti i obveze i robovanja. Autor ističe da je poslušnost starijeg brata bilo samo služinsko i mrmljajuće slaganje sa slovom Zakona. Kroz navedeno poglavlje autor vodi čitatelja spoznaji da oba puta, i starijega i mlađega sina, dovode u slijepu ulicu.

U petom poglavlju pod nazivom *Pravi stariji brat* Keller usmjerava čitatelja na korake prema istinskoj radosti, ljubavi i zahvalnosti. Da bi se to dogodilo, potrebna je spoznaja Božje bezgranične ljubavi. Nije Bog čekao svoga sina rasipnika da sam dođe, već je izdaleka potrčao prema njemu. Nije ga više volio jer se ovaj pokajao, već zato što je to njegov sin i priređuje mu veličanstvenu dobrodošlicu. Isus kojega se prikazuje u ulozi Oca odlazi svome starijem ljutitom sinu moleći ga da uđe na gozbu. Time šalje jasnu poruku tadašnjim farizejima i pismoznancima. Religioznoj i moralnoj eliti tadašnjeg vremena, da je Bog izvor ljubavi i milosrđa. Da bi se uspostavio odnos, potrebno je pokajanje, ali ne na način starijeg brata, poput farizeja koji su se površno kajali i žalovali da ih ljudi vide.

Autor napominje čitatelju da se i on nalazi pred izborom okrenuti se od Boga i slijediti želje svoga srca poput mlađeg brata ili potisnuti svoje želje i izvršavati moralnu dužnost poput starijeg brata. Autor zaključuje poglavlje riječima: „Nikada nećemo prestati biti mlađa ili starija braća sve dok ne uvidimo svoju potrebu, odmorimo se vjerom i ostanemo u čudu i divljenju pred djelom našega starijeg brata, Isusa Krista. Njegova žrtva na križu privukla je grešnika i ona otklanja strah.“

Šesto poglavlje govori o redefiniranju nade. Isusova priča o povratku kući poruka je nade cijelom svijetu. Iako često povratak nije lagan, on je ujedno i neizbježan. Isus je umro, ali je i uskrsnuo te će ponovo doći. Na kraju vremena biti će priređena velika gozba „svadba Jaganjčeva“ u Novom Jeruzalemu u zajedništvu s Gospodom. U tome susretu Otac će svoju djecu srdačno dočekati, zagrliti i uvesti u gozbenu svečanost.

Posljednje, sedmo poglavlje, nosi naziv *Očeva gozba*. Autor govori o četiri preduvjeta koja trebaju biti ispunjena kako bi se moglo prisustvovati gozbi na temelju poruke Evanđelja. Prvo je da pojedinac spasenje mora iskusiti. U gozbi sudjeluju sva naša osjetila koja bivaju ispunjena. Isus je donio gozbenu radost koja djelovanjem Duha Svetoga postaje stvarnost pojedinca. Bog miče sramotu i krivnju i daje svoju milost. Drugi uvjet je da spasenje nije nešto imaginarno već

opipljivo. Ono poziva na aktivnost, čovjekoljublje i zajedništvo. Treći uvjet ukazuje da je spasenje individualno. Svako za sebe ima odgovornost osobno prisvajati poruku Evanđelja. I tu neminovno dolazimo do pitanja religije s jedne strane i pitanja Evanđelja s druge strane. Religija funkcionira po principu poslušnosti pojedinca što će uzrokovati Božje prihvaćanje. S druge strane, glavno načelo Evanđelja jest da Bog prihvaća pojedinca kroz djelo Isusa Krista što posljedično dovodi do poslušnosti pojedinca. Četvrti uvjet ukazuje da spasenje uključuje zajedništvo. Gozba je po prirodi društveni događaj. Obično sva zajednička okupljanja i proslave uključuju i gozbu odnosno zajedničko jelo. Isus „koji je sam kruh nebeski“ u prisposobi govori da su senzualni put mlađega brata i etički put starijeg brata ustvari krivi putovi. Autor napominje da postoji još jedan put – a to je pravi put kroz onoga koji je sam PUT: Isus Krist. Oni koji ustraju na tome putu i životu s Kristom kao Spasiteljem sudjelovat će u konačnoj gozbi na kraju povijesti. Hod s Kristom u sadašnjosti predstavlja predokus onoga što dolazi. Već u sadašnjosti priprema se za gozbu u budućnosti.

Rijetko se događa da neka knjiga može učinkovito obuhvatiti publiku i vjernika i skeptika. Međutim, ova je knjiga uspješno premostila tu provaliju. Za skeptike i nevjernike ovo je prikaz poruke Evanđelja gdje Bog svojom intervencijom pokazuje svoje veliko milosrđe prema palome čovjeku. Za vjernike ovo je priča koja nikada ne stari. Kršćanski bestseler koji svaki vjernik treba često čitati kako mu srce ne bi otupjelo za bližnjega i kako ne bismo Očevu ljubav uzeli zdravo za gotovo ili pak s dozom ljubomore prema onima koji su doživjeli Božji dodir. Iako je ova knjiga mala opsegom, vrlo je jezgrovita te može imati velik utjecaj na okolinu i pojedinca. Stoga ju svesrdno preporučujem svima koji iskreno tragaju za obnovom duhovnog života i rasta u vjeri.

Danijel Časni

Ervin Budiselić

Postanak 1-12: Biblija u malome

Zagreb: Biblijski institut, 2021., str. 126.

Uvod

Ovo djelo, kao drugi dio planiranog niza od četiriju knjiga, doista je nastavak prethodnog naslova. Cijela serija nosi naziv *Kako se (ne) izgubiti u Bibliji* i time otkriva autorovu namjeru pisanja svih djela u seriji. Teme koje su općenito, ali ne i površno, spomenute u prvoj knjizi (*Ključne biblijske teme*), a u ovom su djelu dodatno razrađene, temeljne su za snalaženje u sadržaju i smislu Biblije.